

rubrieken

 nieuws - binnenland - binnenland
 artikelen

Voorpagina

Binnenland

Buitenland

Sport

Economie

Planet Multimedia

Wetenschap

extra

XL special

Dossiers

Cartoons

Columns

24 uursoverzicht

Radionieuws

Videonieuws

gerelateerd

Hotlinks

Webgids

Nieuw(s)spraak:Planet's lijst van nieuwe woorden uit 2002

Gepubliceerd op dinsdag 10 december 2002

Dagelijks houden de redacteurs van Planet Internet zich bezig met het nieuws. En soms levert dat nieuws ook nog nieuwe taal op. Een overzicht van nieuwe woorden die in 2002 in het nieuws waren. Over afronauten, bouwborderelen, kutmarokkanen, flitskandidaten en Zalmslips.

 door [Nico van Dijk](#)
A | B | D | F | G | H | J | K | M | N | P | R | S | T | V | Y | Z

Afronaut: Verwijzing naar de Zuid-Afrikaan Mark Shuttleworth, die de eer en 20 miljoen euro had om in 2002 als tweede ruimtetoerist naar het internationale ruimtestation te gaan. Anders dan het ruimtestation zelf, is het woord vermoedelijk geen blijvertje.

Agekey: Wie sigaretten uit een automaat wil trekken, moet sinds 1 november beschikken over een agekey. Dat is een toegevoegd stukje software op z'n chipknip waaruit de automaat kan afleiden dat de pashouder ouder is dan zestien jaar. Helemaal nieuw is de techniek niet. Betaalde sexsites werkten er al mee om te voorkomen dat minderjarigen al te confronterend materiaal voorgeschoteld kregen.

Andersglobalisten: Na de aanslagen van 11 september 2001 is het voor tegenstanders van de globalisering moeilijk geworden om zich als anti-globalist te affichereren. Antiglobalisme wordt al snel gezien als anarchistisch en anti-Verenigde Staten. En wie niet voor ons is, is tegen ons, zoals president Bush het na 11 september zei. En dus doopten de de antiglobalisten zich schielijk om tot andersglobalisten.

Bezembakinet:

uit de koker van [NRC-columnist Roel Janssen](#). Benaming voor het eerste kabinet-Balkenende van CDA, LPF en VVD. Vooral die laatste partij heeft niet meer te maken met patstelling met de PvdA, waardoor veel compromissen die tegen de zin van de VVD waren, ineens van de baan zijn. Schurkt aan tegen het 'puinruimen' zoals Pim het gewild zou hebben.

Blubberlip:

Niet alleen BN-ers gaan tegenwoordig naar de plastisch chirurg om buiken, borsten, billen, onderkinnen, oogleden en wat dies meer zij te liften. Dankzij allerlei door voormalige schoonheidskoninginnen als Vanessa en Patricia Paay aangeprezen smeersels kan iedereen tegenwoordig z'n lichamelijke onvolkomenheden laten corrigeren. Het nieuwste is een inspuiting met het niet ongevaarlijke botox. Het Parool schreef er een artikel over en noteerde dat je, als het fout gaat, tijdelijk met een hangoog of blubberlip moet rondlopen.

achtergrond

Weekoverzicht

- + De beste nieuwsfoto's
- + De opmerkelijkste video's

Cartoons Lectr

- + Pete Doherty al zeven weken clean
- + Nobelprijs voor de Vrede
- + Hans Kazan heeft schulden

Columns

- + Charles Groenhuijsen
- + Dagboek Afghanistan
- + Islamlog

advertentie

- **Frisia Financieringen** - 4,3% rente !
- **Postbank.nl** - Doe de Leenscan
- **Hypotheek vergelijken? Doe de gratis test**
- **Dell.nl** - desktops, laptops en meer
- **Wehkamp.nl** - het online warenhuis
- **DSB Bank: Hypotheek 10 jr. 4,75% (actie)**
- **Lexa.nl** - grootste datingsite in Europa
- **MoneYou.nl** - 0% afsluitprovisie (tip)
- **DAG.nl** - 24 uur nieuws, foto's & video's
- **Tip!** - Bereken de waarde van je bedrijf
- **neckermann.com** - voordelig online shoppen

Bolletjesslikker:

Niet helemaal nieuw woord, maar toch in 2002 veelvuldig in het nieuws, omdat deze specifieke vorm van drugstransport minister Korthals, destijds nog van Justitie, in politieke problemen bracht. De douane op Schiphol en de Antillen heeft te weinig celruimte om alle koeriers die verpakte bolletjes drugs hebben ingeslikt, op te bergen in de cel.

Boshut:

Na Marcel van Dam en diens Van Dam-eenheden uit de jaren zeventig is er opnieuw een PvdA-kopstuk dat op het terrein van de volkshuisvesting van zich doet spreken. Ex-staatssecretaris van Financiën Wouter Bos stelt voor om de hypotheekrente-aftrek voor hogere inkomens te beperken tot 42 procent. Het geld dat de overheid daarmee uitspaart, kan worden gebruikt om starters aan een koophuis te helpen, de zogeheten 'Boshut' (NRC-columnist Adriaan Hiele, 26 oktober)

Bouwbordeel:

Centrum voor erotisch vermaak in de buurt van Abbenes, gemeente Haarlemmermeer, waar volgens klokkenluider Ad Bos menig ambtenaar van Rijkswaterstaat op kosten van een aannemer 'van bil' zou zijn gegaan. Ook Bos zou er, volgens Youp van 't Hek althans, regelmatig zijn klokje hebben laten luiden. Verder leverde de parlementaire enquête naar de bouwfraude ook een nieuwe betekenis van het woord "**pepernoten**" op: bedragen uit schaduwboekhoudingen die bij het verdelen van opdrachten tegen elkaar worden weggestreept. Ook wel Monopoly-geld of Mickey Mouse-geld genoemd en, volgens de heren aannemers althans, zeker geen echt geld.

'Braintrain':

Variant op de 'braindrain'. Niet-Nederlandse benaming voor de zweeftrein die het noorden van Nederland met de Randstad moet verbinden. Als de zweeftrein er komt, leidt dat tot een situatie dat hoogopgeleide werknemers in het noorden gaan wonen, maar in het westen gaan werken, oftewel een 'braindrain', zo voorspelde Woen van Andel, directeur van de noordelijke automatiseerder Vertisin het Dagblad van het Noorden. Niet doen dus, vond Van Andel.

Doofpotgeneraals:

Geïntroduceerd door Job Friszo, parlementair verslaggever van de NOS in Den Haag. Slaat op de generaals die informatie over de val van Srebrenica niet correct aan de minister doorgaven en onder de militaire pet hielden.

Flitskandidaat:

: De Somalische Ayaan Hirschi Ali, met de dood bedreigd door extremistische moslims, switchte van het ene op het andere moment van de PvdA, waar zij voor de Wiardi Beckmanstichting werkte, naar de VVD. Opzij-hoofdredacteur Cisca Dresselhuys zou haar hebben voorgesteld aan Gerrit Zalm. De politieke transfer van het jaar verleidde Elsevier in haar e-nieuwsbrief van 1 november tot de term "flitskandidaat".

Pim Fortuyn was in 2002 niet weg te branden uit het nieuws. Of het **fortuynisme**, zoals dat onder meer is neergelegd in zijn boek 'De puinhopen van acht jaar paars' ook echt school zal maken, moet nog worden afgewacht. Wel leverde het nieuwe college in Rotterdam, bestaande uit Leefbaar Rotterdam, VVD en CDA een nieuw woord op: de aso-tax. Wie z'n asbakje uit

het raam van z'n auto leegkiepert, te hard rijdt of zwart rijdt in het openbaar vervoer, krijgt behalve een bekeuring ook een belastingaanslag thuis. (Algemeen Dagblad, 9 april 2002)

Verder bleef de bijdrage van Fortuyn aan de Nederlandse taal beperkt tot kromspraak als 'ik heb d'r (geen) zin an' en 'at your service'. Zijn pleidooi voor een generaal pardon voor illegalen leidde niet tot de term 'pardonillegaal'. Na zijn dood kwam het woord 'demoniseren' in zwang. Fortuyn voelde zich onder meer door het linkse kamp afgeschilderd als een Haider, Le Pen, een fascist en racist. Zie ook: Taarten

Gebomcheckt: (Google-cache) Na "Ja" misschien wel Het woord van Het Huwelijk van 2 februari. In dezelfde categorie: **Crowd Control.**

Geprullenbakkeerd:

Toen CDA-leider Balkenende nog in de oppositie zat, pleitte hij voor een wederopbouw na Paars. Eenmaal premier begint hij echter aan de afbraak van een aantal paarse verworvenheden. Een daarvan is de rechtstreeks gekozen burgemeester. Dat plan kan wat hem betreft naar de prullenbak, zei hij in een interview met de Haagsche Courant begin november. Maar in het regeerakkoord staat wat anders. En dus, zo stelde PvdA-er Rehwinkel in een debat, wordt hier het regeerakkoord "geprullenbakkieerd". Maar dat was volgens demissionair minister Remkes fout Nederlands. Het moet volgens hem "geprullenbakkeerd" zijn. Wat ons betreft mag ook dat woord naar de prullenbak verwezen worden. (Met dank aan Thea Kerkvliet voor de tip)

Gevoelsinflatie:

De invoering van de euro heeft ontegenzeggelijk geleid tot hogere prijzen. Maar volgens menig consument zijn de prijzen veel harder gestegen dan in werkelijkheid het geval is. Bankpresident Nout Wellink spreekt dan ook van een gevoelsinflatie (die medio 2002 op ruim 7 procent ligt) en een werkelijke inflatie. Niet te verwarren met gevoelsarm of de vermeende uitholling van normen en waarden. (Kwartaalbericht De Nederlandsche Bank, pagina 55, PDF-bestand)

Guus-effect: en Hiddink-hype. Na het Máxima-effect uit 2001 kende 2002 dankzij het WK-voetbal het Guus-effect, gezien in Het Financieele Dagblad van 25 juni). De Achterhoekse coach van het Zuid-Koreaanse voetbalelftal kreeg een bijkans mythische status, zijn geboorteplaats Varsseveld werd een bedevaartsoord voor Zuid-Koreanen en het Nederlandse bedrijfsleven profiteerde van de 'goodwill' die de 'Hiddink-hype' opleverde. Er was zelfs sprake van de oprichting van een heus Guusseum. Die naam is bedacht door cartoonist Gerrit Hogeboom.

Horkenlijn: Ideeetje van de Arnhemse korpschef Kees Bakker van de regiopolitie Gelderland-Midden. Politimedewerkers die bijvoorbeeld in hun vrije tijd verkeersovertredingen of horkerig weggedrag van verkeersdeelnemers constateren, kunnen met een speciale kliklijn bellen. De hork in kwestie krijgt daarna van het Justitieel Incassobureau met voorrang een acceptgiro in huis.

Jip- en Janneketaal:

Toen nog VVD-leider Hans Dijkstal zou er niet voldoende in slagen het "VVD-geluid" bij de kiezers te laten doordringen. Hij kreeg van het partijbestuur de opdracht de dingen meer in Jip-

en Janneketaal te zeggen. Oftewel simpel en helder. Niet te verwarren met het "ik zeg wat ik denk en ik doe wat ik zeg" van Fortuyn.

Kassagraaier/kasgraaiër: De 33-jarige Clifton H. komt de twijfelachtige eer toe de man te zijn achter het woord 'kasgraaiër'. Hij deed in oktober een greep in de kassa bij een AH-filiaal aan de Eerste Van Swindenstraat in Amsterdam-Oost, werd na een achtervolging door twee personeelsleden in de kraag gevat en deed vervolgens aangifte van mishandeling. Hij zou door de AH-ers mishandeld zijn, toen hij al was overgedragen aan de politie. De kwestie leidde tot nationale beroering, omdat Justitie met de vervolging van de AH-medewerkers een verkeerd signaal zou afgeven. En een boze prins Bernhard belde de krant van wakker Nederland om persoonlijk z'n ongenoegen over die aangifte uit te spreken. Clifton is de komende tijd niet in staat om in kassa's te graaien. Hij mag van de politierechter een half jaartje brommen. De AH-medewerkers mogen op 10 januari hun kant van het verhaal voor de rechter vertellen.

Koldermodel:

Met het vertrek van Paars lijkt ook het poldermodel ten grave gedragen te zijn. In plaats daarvan doet het 'koldermodel' z'n intrede. Althans, zo beoordeelt HP/De Tijd de politiek van de LPF. Het woord is overigens niet helemaal nieuw en kwam al in 1998 voor, zij het als parodie op het poldermodel.

Kogelbrief:

Na de poederbrieven van 2001 dook in 2002 een nieuw gevaar per post op: de kogelbrief. Verschillende politici, onder wie Mat Herben en nieuwsredacties als RTV-Oost ontvingen enveloppen met daarin een of meer kogels en concrete doodsbedreigingen. Voormalig PvdA-fractie leider Ad Melkert ontving zelfs een doorgeladen pistool. Hopelijk is het woord geen lang leven beschoren.

Kutmarokkaan:

Toevallig door een microfoon van het tv-programma 2Vandaag opgepikt uit de mond van de Amsterdamse wethouder en voormalig Tweede Kamerlid Rob Oudkerk. Op de avond van de gemeenteraadsverkiezingen had Oudkerk met burgemeester Cohen een onderonsje over de megawinst van Leefbaar Rotterdam. Dat zo'n club in Amsterdam op weinig aanhang kon rekenen had er volgens Oudkerk mee te maken dat Amsterdam niet van die "kutmarokkanen" had zoals Rotterdam. De opmerking kwam hem te staan op een aanklacht van een inwoner van Zeist, die zich beledigd voelde. Na excuses van de kant van Oudkerk, werd de aanklacht ingetrokken. De hele kwestie inspireerde rapper Raymzster in oktober tot de gelijknamige hit.

Milieuterrorist:

Verwijzing naar ecofanaticus Volkert van der G., de vermeende moordenaar van Pim Fortuyn. Helemaal nieuw is het woord overigens niet. Het werd al in 1995 gebruikt door cultuurhistoricus Simon Schara in een interview met De Groene en verwees toen naar de zogeheten UNA-bomber, maar raakte sindsdien enigszins in de vergetelheid.

McDonald's-geneeskunde:

Afkomstig uit de mond van oogarts F. Hendrikse van het Academisch Ziekenhuis in Maastricht. Hij doelde daarmee op de jarenlange bezuinigingen in de gezondheidszorg, waardoor

het personeel de hele dag loopt te hollen en vliegen.

Nachtbrakersstaat:

Nederlanders willen anno 2002 in hun vrije tijd steeds nieuwe en unieke ervaringen beleven. En dus hollen ze van het ene megadancefeest naar het volgende gigaspektakel. Overal moet een "stukje funbeleving" aan worden toegevoegd. Kortom: Nederland is in de greep van de verpretting, zo wordt gesteld in het boek "Pret! - Leisure en landschap" van Tracy Metz. Uit dat boek is ook de term "nachtbrakersstaat" afkomstig.

Pim-punt: Uit de mond van Mat Herben, fractieleider, ex-fractieleider en nu weer fractieleider van de LPF. Verwijst naar specifieke programmapunten zoals Pim die gewild zou hebben, maar die nu geannexeerd worden door andere politici.

Rouwclown:

Clinicclowns en de pleisterclowns die in ziekenhuizen jonge patiëntjes opvrolijken, kennen we al jaren. Maar de Haarlemse uitvaartonderneming Brokking & Bokslag introduceert nu ook de rouwclown om nabestaanden tijdens de teraardebestelling van hun dierbare een hart onder de riem te steken, meldt het Haarlems Dagblad.

Sleutelkoord:

Zonder meer de rage van 2002. De vrolijk gekleurde bandjes voor om de nek met aan het eind een clip om je sleutels, toegangspasje, zonnebril en wat dies meer zij aan op te hangen. Oorspronkelijk afkomstig uit het uitgaanscircuit. In dat geval staat er een naam op van bijvoorbeeld een zeer 'hot' feest dat een strak toegangsbeleid kent. De drager of draagster straalt dan met het sleutelkoord uit: 'ik ben er geweest' en vooral 'en jij niet'. Maar sinds ook de dames van de Hema met een sleutelkoord lopen is de hype al weer aan inflatie onderhevig.

Staarlijn:

In een poging de wachtlijsten voor staaroperaties in te korten, zijn de Oosterscheldeziekenhuizen in Zeeland, het Oogziekenhuis in Rotterdam en CZ Zorgverzekeringen eind november een project opgestart. Zeeuwse staarpatiënten worden per bus, de staarlijn, naar het Rotterdamse ziekenhuis gebracht, daar geopereerd en dezelfde dag nog naar huis gebracht. In dezelfde categorie: heupbus.

Versoaping:

De deelname van emotiegoeroe Emile Ratelband aan de verkiezingen en de enorme media-aandacht die dat opleverde deed premier Balkenende eind november waarschuwen voor een versoaping van de politiek. Voor een gezelschap van hoofdredacteurs vroeg de premier, die zelf regelmatig te gast is bij de babes Katja en Bridget, zich af of de grote media-aandacht voor Ratelband nog iets te maken heeft met politiek en serieuze journalistiek gaat of dat het louter om amusement en sensatie gaat.

Taarten:

Gerrit Zalm en Bill Gates overkwam het al eens: door tegenstanders met taart bekogeld worden. Helemaal nieuw is het woord dus niet. Op 14 maart, bij de presentatie van zijn boek "De puinhopen van acht jaar paars" werd ook Pim Fortuyn, ex-hoogleraar en spraakmakend politicus, door tegenstanders met taart bekogeld, oftewel "getaart". Fortuyn

reageerde geprikkeld, ontdeed colbert en gladde schedel van taartresten en presenteerde alsnog zijn boek. Volgens Fortuyn-adepten was die taartactie al een aanwijzing dat de autoriteiten bedreigingen tegen Fortuyn niet serieus genomen hadden.

Talibanrijders:

Sinds de invoering van de nieuwe Taxiwet worden Amsterdam en Rotterdam overspoeld met chauffeurs van buiten de stad die volgens ervaren Amsterdamse chauffeurs heg noch steg kennen, amper de taal machtig zijn en de klant een poot uitdraaien. Omdat het in veel gevallen om donkergekleurde chauffeurs van Pakistaanse en Afghaanse afkomst gaat, spreken autochtone Rotterdamse chauffeurs van "talibanrijders".

Tatoeagepedofiel:

Algemeen Dagblad, 15 februari. Met deze term wordt een 43-jarige man uit het Groningse Zuidwolde aangeduid. Hij had de namen van zijn slachtoffertjes op zijn lijf laten tatoeëren. De rechter stelde een slachtoffer in het gelijk en bepaalde dat de pedofiel z'n tatoeages moet laten verwijderen.

Theemutsenbeleid:

Oordeel van Kitty Roozmond, de vice-voorzitter van de vakcentrale FNV, over het emancipatiebeleid van het kabinet-Balkenende-I. "Het inkomensbeleid is niet langer gericht op economische zelfstandigheid van het individu. Sterker: het zet stappen terug in de tijd: stappen die het voor vrouwen weer onaantrekkelijker maken om te gaan werken", zei ze op 5 augustus in Trouw.

Toko-denken:

Opgetekend uit de mond van inmiddels ex-D66-Kamerlid Nicky van 't Riet naar aanleiding van het onderzoek van de commissie-Franssen naar de organisatie van de krijgsmacht. Toko-denken slaat op de bevelhebbers van landmacht, luchtmacht en marine die allemaal van uit hun eigen winkeltje denken.

Tosti-akkoord:

Variant op het bami-akkoord van het kabinet Lubbers-III. Onder het genot van een maaltijd bij toenmalig fractievoorzitter Bert de Vries thuis sloten CDA en PvdA destijds een akkoord over de WAO. Op het menu stond overigens nasi, maar dat terzijde. Het tosti-akkoord uit de formatie van 2002 heeft betrekking op een nieuw stelsel voor ziektekosten. De doorbraak daarover kwam nadat de onderhandelaars tosti's voorgeschoteld hadden gekregen. Een hapje en een drankje blijken wel vaker tot een doorbraak in een politiek overleg te leiden. Denk maar aan het Mariakaakje-overleg (premier Drees ontvangt de hoogste Marshall-ambtenaren Harriman en Hoffman bij hem thuis en serveert thee met een mariakaakje), de jenevercrisis (Het kabinet-De Quay komt in 1960 ten val na een ARP-motie die onder het nuttigen van veel jenever in elkaar is gezet) en het Bistro-akkoord (1977, Hans Wiegel en Dries van Agt prikken een vorkje en timmeren een nieuw kabinet in elkaar) (Het Parool).

Twijfelbus:

Gelezen in de Elsevier van 4 mei 2002: Benaming van de bussen die grotendeels over een peperdure vrijliggende busbaan van Velsen naar Amsterdam-Zuidoost rijden, maar vooralsnog door het publiek gemeden worden, constateerde het blad. Bij voldoende klandizie zou de buslijn omgebouwd

worden naar spoorverbinding. Maar of dat gebeurt, valt evenzeer te betwijfelen als de vraag of het woord een lang leven beschoren is.

Verlofknip:

Bedacht door het vers aangetreden kabinet-Balkenende-I. De verlofknip moest de populaire spaarloonregeling vervangen en is bedoeld om vrije tijd te sparen voor allerlei vormen van verlof. Maar volgens een Kamermeerderheid is de verlofknip geen knip voor de neus waard.

Yoghurthoeren:

Geïnspireerd op Bulgaarse yoghurt. Benaming voor Bulgaarse en Roemeense prostituees die in de zomer van 2002 naar Nederland komen om hier hun diensten aan te bieden. Dankzij het opheffen van de visumplicht kunnen zij makkelijk toegang krijgen tot de EU-landen. Het kabinet pakt de dames op en stuurt ze met een charter naar het land van herkomst. Wellicht zien we het woord, net als de dames in kwestie, in 2003 vaker terug.

Zalmslip:

Na de "norm" en de "snip" heeft de naam van VVD-leider Gerrit Zalm de taal opnieuw verrijkt. Tijdens de Algemene Beschouwingen raakte Zalm in debat met Leen van Dijke van de ChristenUnie. Die had zich gestoord aan allerlei linteriereclames in bushokjes. Gerrit Zalm daarentegen kon het uitzicht op welgevormde dames in appetijtelijk ondergoed wel waarderen, zo bekende hij. Die opmerking inspireerde een linteriefabrikant diezelfde week nog tot een reclamebord met daarop de tekst "Zalmslip". (Algemeen Dagblad, september 2002)

Zoefmat:

Een project van Rijkswaterstaat, de Vereniging van Nederlandse Tapijtfabrikanten (VNTF) en onderzoeksbureau Omegam hoe snelwegen stiller kunnen worden gemaakt met behulp van tapijt. De zogeheten zoefmat zou goed zijn voor 15 decibel minder lawaai. (Algemeen Dagblad, 28 maart 2002)

[stuur door](#) [print](#)

[meer nieuws](#)

● **meer binnenlands nieuws**

- + Organisator opgepakt in verband met vlotdrama
- + Het nieuws van de week in video's
- + De beste nieuwsfoto's van de week
- + Organisator opgepakt in verband met vlotongeval
- + Politie vraagt rechters om hogere straffen
- + Marokkaanse organisaties roepen op tot kalmte
- + Hoger beroep in zaak homo-escortbureau
- + Georgië helpt Nederland in Uruzgan
- + Aanvaring binnenvaartschip en zeiljacht eist leven
- + Willem-Alexander op het water in Hamburg

+ **Alle binnenland-berichten van de laatste 24 uur**

- **Neem nu Wegenwacht
Nederland Service
al vanaf € 49,50
tot eind 2008**

ANWB